No. 152. 1841.

BREDASCHE COURANT.

STAAT-, LETTERKUNDIG- EN WETENSCHAPPELIJK

NIEUWS- BLAD.

Dingsdag 21 December.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 18den December.

Het hof der pairs heeft gedurende de beide laatste dagen met gesloten deuren beraadslaagd over het proces, betrekkelijk den aanslag en het komplot van den 13den September.

— Te St. Genies, in het departement Aviron, is den 12den dezer in acht en zestigjarigen ouderdom overleden de bekende *de Frayssinous*, bisschop van Hermopolis, lid der fransche akademie en voormalig minister van geestelijke zaken en onderwijs.

— Op het ministerie van de binnenlandsche zaken is thans eene commissie van zeven leden gevestigd, aan wier hoofd als president, het lid van de kamer der pairs, de heer *Rossi* is geplaatst, wier taak het is, de handelbetrekkingen te onderzoeken van Frankrijk met de andere staten van Europa en Amerika, met uitzondering van Belgie, met welken staat thans afzonderlijke onderhandelingen nopens een handeltraktaat gevoerd worden.

— Gisteren heeft de heer *Cunin-Gridaine* de zitting der drie algemeene raden van landbouw, manufacturen en koophandel, die sedert drie jaren weder voor het eerst bijeengekomen is, met eene aanspraak geopend, waarin hij hen opmerkzaam gemaakt heeft op de vorderingen door deze drie takken van staathuishoudkunde en openbaar welzijn in dat tijdstip gemaakt. Al hetgeen in deze drie jaren was tot stand gebragt, werd bij wijze van overzigt door den heer *Gridaine* kortelijk opgesomd; daaronder behooren de algemeene invoering van het metriek stelsel, de herziening van de quarantaine-bepalingen en inrigtingen, de wet op de openbare verkoopingen, die betrekkelijk den arbeid der kinderen in de fabrieken, traktaten met de Nederlanden en andere handelovereenkomsten, de overzeesche stoombootvaart, eindelijk de wetten, die weldra zouden aangeboden worden, tot daarstelling van twee scholen voor kunsten en ambachten in het zuiden van Frankrijk, en tot verbetering, naar de vordering van den tijd, van het conservatoire te Parijs. Verder weidde de heer *Gridaine* over een aantal onderwerpen uit, die de belangstellende zorg der vergadering dienden te vestigen; daaronder behoorden, wat de landbouw betreft, de boombeplanting van het gebergte, verscheidene maatregelen van landelijke policie, de kwestie van het slagtvee, enz.; ten aanzien van manufacturen en handel, sprak hij van de afschaffing van het verbod in de douanetarieven ten aanzien van de katoenen- en wollen-industrie, en de mededinging van het vreemde ijzer. De denkbeelden van eene wijze handelvrijheid moesten in Frankrijk steeds ruimer worden; het fransch gouvernement sprak veel minder van de handelvrijheid dan het engelsche, maar zou er meer voor doen.

— Brieven uit Madrid tot den 10den Augustus vermelden, dat de verkiezingen voor de wetgevende kamers begonnen en in den zin der ultra-democratische partij schenen te zullen uitvallen. Indien dezelve in die strekking verder mogten voortgaan, was men niet zonder vrees voor volksbewegingen, welke men echter hoopte, dat door de krachtige maatregelen van den regent spoedig zouden bedwongen worden. Men geloofde niet dat de graaf *d'Almodovar* weder tot het presidentschap van den senaat zou geroepen worden. Het gouvernement zou den generaal *D. Capez*, president van den permanenten krijgsraad tot die hooge betrekking willen brengen.

Bij vonnis van den krijgsraad is de hertog van *San Carlos*, bij verstek, van zijne waardigheden vervallen verklaard. Den eisch van acht jaren gevangenis heeft dezelve echter van de hand verwezen.

— De jongste tijdingen uit den Levant, van Maltha van den 5den December, uit Alexandrie en Konstantinopel van den 26 en 27sten November houden weinig van belang. Men wilde op Maltha dat vijf britsche linieschepen, zich thans aldaar bevindende, naar de Spaansche kust zouden zeilen. — De pacha van Egypte had zijne schepen in de haven doen vallen om ze er te doen overwinteren; de nationale garden waren tot hunne groote blijdschap tijdelijk ontslagen en t'huiswaarts gekeerd. — Ten aanzien van de maatregelen der Porte tegen Griekenland maakte men zich weinig ongerust. Het gebrek aan geld was reeds een genoegzame hinderpaal tegen ondernemingen van belang.

— Ter beurze van gisteren waren genoteerd: 5 pCt. 116,45; 3 pCt. 78,20; Id. Leening 1841 78,90; Nap. r. 105,90; Sp. Ardoins 24⅝; Rom. L. 102⅝.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 17den December.

De Duitsche dagbladen houden zich thans bijzonder bezig met een voorval hetwelk dezer dagen te Hannover plaats gehad heeft. De geheime kabinets-raad *von Luicken* was namelijk, naar men uit de verschillende verhalen kan opmaken, in den avond van den 8sten dezer, in een der levendigste gedeelten van de stad en nabij het Koninklijke paleis, door een onbekenden aangerand en met eenen steen zoo hevig op het hoofd geslagen, dat hij bewusteloos nederzeeg en in het Koninklijke paleis binnengebragt moest worden, alwaar de dadelijk ontboden geneesheeren bevonden, dat hij eene vrij ernstige wond had ontvangen, en, zoo de kracht van den slag niet door den hoed gebroken was geworden, waarschijnlijk het leven zou hebben verloren. Niettegenstaande er eene aanzienlijke belooning voor de ontdekking van den dader was uitgeloofd, had men denzelven nog niet kunnen opsporen. Bij de nog steeds voortdurende opgewondenheid der gemoederen in Hannover, en de aanzienlijke betrekking van den heer *von Luicken*, ontbreekt het niet aan lieden, die dezen aanslag aan staatkundige beweegredenen toeschrijven; anderen meenen daarentegen dat voor zoodanig vermoeden geene gegronde reden bestaat, en dat men hier veeleer aan eene bijzondere wraakoefening te denken hebbe, voor welke veronderstelling ook scheen te pleiten, dat de heer *von Luicken* weinige dagen geleden eenen bediende had weggejaagd. In Hannover heeft het gebeurde natuurlijk buitengewoon veel opziens gebaard.

— Volgens brieven uit Weenen, die van eene goed onderrigte zijde afkomstig moeten zijn, is de toetreding van Oostenrijk tot het Pruissische tolverbond — die door sommige bladen als reeds op handen zijnde wordt voorgedragen — nog verre verwijderd. Er zijn nog geene onderhandelingen daarover geopend; maar het vraagstuk moet te Weenen voorloopig reeds in overweging genomen zijn, en men beweert, dat de staatsman, welke op de besluiten van het Weener kabinet zulk een' magtigen invloed heeft, geneigd zou wezen, om in den avond van zijn leven ook nog dit groote werk, 't welk voor Oostenrijk en voor geheel Duitschland van groot staatkundig belang is, tot stand te helpen brengen, of ten minste te bevorderen. Door de toetreding van Oostenrijk zal de tegenwoordige overwegende invloed van Pruissen op het tolverbond ophouden; en ook om deze reden is het te verwachten, dat nog aanmerkelijke bezwaren aan het tot stand brengen der zaak verknocht zullen zijn.

— Het berigt, dat het ultramontaansche dagblad van Wurzburg niet meer wordt uitgegeven, baart veel opzien. De partij, waarvan dat blad de tolk is, heeft daardoor eene opmerkelijke nederlaag geleden. Voor 't overige is het bekend, dat in Beijeren zulk de woeling van die partij meer en meer wordt afgekeurd, en dat de groote meerderheid van de bevolking afkeerig is van de pogingen, om ter zake van de kerkelijke aangelegenheden twist en tweedragt onder de burgers aan te stoken.

— Volgens de laatste berigten uit Athene, van 27 November, had de Grieksche regering nog niet geantwoord op de nota van de vertegenwoordigers van Rusland, Frankrijk en Grootbritanje, betreffende de bezwaren der Porte tegen Griekenland; weshalve aan de zijde der genoemde vertegenwoordigers eenige spanning scheen te heerschen. Overigens hield zich het ministerie te Athene druk bezig met het gewigtigste punt dier bezwaren, namelijk met de kwestie over het grondgebied. Er heerscht in het ministerie nog eenig verschil van meening met betrekking tot de bepaling, of de onderdanen [illegible] of de Porte zelve in hunnen naam, het regt behooden [illegible]

landstreken, waarop als eigendom van Turken aanspraak gemaakt en als zoodanig erkend wordt, voor eigen rekening aan die zoodanigen te verkoopen, die in het koningrijk het regt van bezit van onroerend goed genieten, dan wel of het Grieksche gouvernement op eigen naam den verkoop dezer goederen bezorgen en zich dus, met opzigt tot de schadevergoedingen aan de vroegere Turksche bezitters, met deze laatsten zelven verstaan zal.

BELGIE.

BRUSSEL, den 19den December.

In de zitting van de kamer der vertegenwoordigers van eergisteren zijn de algemeene discussien over het budget van de binnenlandsche zaken geopend geworden. Bij die gelegenheid zijn de debatten weder op het staatkundig terrein gebragt en vervolgens in personaliteiten ontaard. De gewezen minister *Rogier* begon het woord te voeren, zeggende, dat schoon hij en de leden zijner partij hun vertrouwen aan het ministerie niet konden geven, zij evenwel hetzelve hunne medewerking niet ontzegd hadden in zaken die het gewoon administratief beheer betroffen. Reeds drie budgetten waren eenparig en na korte discussie aangenomen geworden, 't geen zijne verklaring alzoo bevestigde en van den goeden wil der oppositie getuigde. Maar met het verleenen van die zuiver administratieve medewerking had men daarom niet van alle staatkundige discussie afgezien, en eene dergelijke discussie scheen allezins gepast bij de behandeling van het budget der binnenlandsche zaken, zoo om de vele betrekkingen die hetzelve tot de staatkunde heeft, als ter zake van den persoon des ministers, die sedert de aftreding van den heer *de Meulenaere* als het hoofd van het kabinet kon aangemerkt worden. Daarop heeft de heer *Rogier* verscheidene punten aangeroerd, zoo als de ontbinding der kamers, het aandeel door de geestelijkheid aan de verkiezingen genomen, verscheiden benoemingen, zoo als die van den heer *de Beaufort* als directeur der schoone kunsten, van den Prins *van Chimay* tot gouverneur van Luxemburg, de inrigtingen van middelbaar onderwijs, enz. De heer *Rogier* werd verscheidene malen in zijne rede gestoord en zijne aanmerkingen door den minister van binnenlandsche zaken beantwoord. Vervolgens heeft de heer *Verhaegen* zich op nieuw over zijnen invloed op de verkiezingen uitgelaten, en werd door den heer *Dumortier* bestreden; eene discussie die weder tot persoonlijke beschuldigingen aanleiding gaf.

De discussien tusschen de beide partijen zijn in de zitting van gisteren voortgezet. De weg door den heer *Rogier* ingeslagen is gevolgd geworden door de heeren *Delfosse*, *Devaux* en *Lebeau*; de ministers van binnen- en buitenlandsche zaken, de heeren *Dechamps*, *Wallaert*, *Pirson* en *Van Cutsem*, hebben de tegen de heerschende partij ingebragte beschuldiging beantwoord. De discussien droegen hetzelfde kenmerk als den vorigen dag, en hebben eigenlijk tot niets geleid, dan dat zij gestrekt hebben om de wederzijdsche verbittering te onderhouden of nog te doen aangroeijen.

— Aan de kamer is een verslag medegedeeld over de uitvoering der wet van 29 Junij 1840, betrekkelijk de overzeesche stoombootvaart, waarin voorkomt alles wat op de aankoop van het stoomschip *the Britsh Queen* betrekking heeft.

— Gisteren zijn de koning en koningin over den spoorweg naar Mons vertrokken, om er de opening van den nieuwen zijtak bij te wonen.

— Onze bladen melden dat de policie eene correspondentie zou ontdekt hebben, die met eene pruissische grensplaats onderhouden werd, en die in betrekking zou staan tot het jongst ontdekt komplot.

— De Prins *van Chimaij* is ll. Donderdag naar Arlon vertrokken, om het gouvernement van Luxemburg te aanvaarden.

— Van het begin dezes jaars tot heden zijn door de administratie van de openbare veiligheid meer dan 1350 personen over de grenzen gezonden, of hun verboden in het rijk te komen.

— Men houdt zich op het ministerie van binnenlandsche zaken thans bezig, met het opmaken van een algemeen rapport nopens den toestand der mijnwerkers in het koningrijk. Uit dit stuk blijkt, dat het getal dier lieden 35000 à 40000 bedraagt, terwijl men berekent heeft, naar het beloop van een aantal jaren, dat het jaarlijksch getal personen die in de mijnen door toevallen en ongelukken het leven verliezen meer dan honderd bedraagt. In het rapport wordt onder anderen voorgedragen, dat het gouvernement eene jaarlijksche subsidie verleene voor het onderwijs van de mijnwerkerskinderen.

— De heer *J. Kindt*, die met den graaf *Lehon* belast is, om over de handelsbetrekkingen met Frankrijk te onderhandelen, is eergisteren alhier aangekomen, doch hij zal spoedig naar Parijs wederkeeren.

— De jaarlijksche plegtige vergadering der Koninklijke akademie van wetenschappen is een dag vervroegd geworden, en heeft gisteren plaats gehad in het nieuwe locaal van het muzijkgenootschap. Onder de aanwezige leden telde men den Nederlandschen gezant, den heer *Falck*, den minister van buitenlandsche zaken, den heer *Nothomb*, enz. De Fransche gezant, zoo wel als de beide gewezene ministers, generaal *Evain* en *de Theux*, bevonden zich onder de toehoorders. Onder de bekroonde schrijvers waren, een der hoogleeraren van de Katholijke universiteit, de heer *Nameche*, de heer *Ververs*, van Groningen, en een Duitsche geleerde uit Göttingen.

De heer *Falck* heeft de medaille voor den heer *Ververs* ontvangen. Men meldt, dat de redevoeringen van de heeren *de Stassart* en *Quételet* met belangstelling zijn aangehoord. Te midden der vergadering is, door een onbekend toeval, het gaslicht plotseling uitgegaan, en is daardoor eene stikke duisternis veroorzaakt, welke eenig oponthoud heeft te weeg gebragt en aanleiding heeft gegeven tot min of meer geestige aanmerkingen.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 20sten December.

Door Z. M. is tot ridder der order van den Nederlandschen Leeuw benoemd, de heer *U. W. C. van Doorn*, agent van het domein te Utrecht.

— Door Z. M. is onlangs een besluit genomen, waarbij, onder anderen, wordt vastgesteld, dat, met de geheele afschaffing van de nog in Indë behoudene benaming van Koloniale Marine, de nog bruikbare vaartuigen, die vroeger tot die marine hebben behoord, zullen worden geacht een deel uit te maken der Nederlandsche marine; dat derzelver bemanning en administratie, alsmede de betaling der traktementen, tafelgelden en soldijen van het op dezelve dienende personeel, geheel en al zal plaats hebben op denzelfden voet en tegen hetzelfde bedrag, als op de bodems der Nederlandsche marine, met welke mitsdien de voormalige koloniale marine geheel en al zal worden gelijk gesteld; en dat de sterkte der scheepsmagt in Oostindië vooreerst wordt bepaald op 2 fregatten, 4 korvetten, 4 brikken, 8 schoeners, 2 groote stoomschepen, 2 kleine stoombooten en 3 wachtschepen, te zamen met eene bemanning van hoogstens 2200 Europesche manschappen.

— Men verneemt, dat het korps Koninklijke marechaussée gesteld is onder het algemeen toezigt van den generaal-majoor graaf *Dumonceau*, kommanderende de tweede brigade kavalerie.

— De directeur-generaal van oorlog zal, op Woensdag, den 12 Januarij aanstaande, in het openbaar, de leverantie van 760 rijpaarden, gedurende de jaren 1842 en 1843 benoodigd, per regementen aanbesteden.

— Bij arrest van den Hoogen Raad der Nederlanden, van eergisteren, in de [illegible] tusschen de Hollandsche ijzeren spoorweg-maatschappij en *J. F. Beukman*, in cassatie, ter zake van onteigening aanhangig [illegible], is aan laatstgemelden zijn eisch tot cassatie van het arrest tusschen gezegde partijen door het provinciaal geregtshof in Holland gewezen, ontzegd; met veroordeeling van gezegden *J. F. Beukman* in de kosten van het proces.

— De Inspecteur van de geneeskundige dienst der landmagt heeft ter kennis gebragt van de ouders of voogden, die voor hunne zonen of pupillen de toelating als kweekeling bij 's Rijks kweekschool voor militaire geneeskundigen mogten verlangen, dat op den 15den julij 1842 een vergelijkend examen over de adspiranten zal worden gehouden, en dat vóór den 1sten mei 1842 eene daartoe strekkend verzoekschrift aan hem Inspecteur van geneeskundige dienst zal moeten worden ingezonden; zullende na dat tijdstip geene verzoeken tot toelating tot gemeld examen worden aangenomen. De adspiranten zullen niet beneden de 16 en niet boven de 20 jaren oud zijn. De toelating tot 's Rijks kweekschool zal op den 1sten September 1842 plaats hebben. De leercursus zal vier jaren duren. De kweekelingen worden, in evenredigheid van hunne verkregen kundigheden en gedragingen, bij openvallende plaatsen, tot kweekelingen der 2de klasse, op een tractement van *f* 200 's jaars, en tot kweekelingen der 1ste klasse, op een tractement van *f* 300 's jaars, bevorderd. De kweekelingen, die het onderwijs bij 's Rijks kweekschool gedurende een jaar of meerdere jaren hebben bijgewoond, worden uit 's Rijks dienst niet ontslagen, dan na den Lande in de betrekking van officier van gezondheid tien jaren te hebben gediend, ten zij het raadzaam wordt geoordeeld, dat zij wegens gebrek aan aanleg en lust tot de studie, wegens wangedrag en zedenbederf, of wegens ligchamelijke ongesteldheid, van de kweekschool worden verwijderd. De kweekelingen van het vierde studiejaar worden, naar gelang der aan den dag gelegde bewijzen van verkregen bekwaamheden, in die volgorde en naar gelang der bestaande behoefte bij de land- of zeemagt, of Overzeesche bezittingen, tot officieren van gezondheid der derde klasse verhoogen. [illegible]

— In het Amsterdamsche *Handelsblad* leest men, onder dagteekening van den 18den December:

„Het is ons eene aangename taak, te kunnen berigten, dat door den raad dezer stad het beginsel is aangenomen der verlenging van den spoorweg naar Haarlem tot binnen Amsterdam. Heeren Burgemeester en Wethouderen zijn daarbij gemagtigd om, tot dat einde, met de directie van de Hollandsche Spoorweg-maatschappij te onderhandelen en eene overeenkomst tot stand te brengen, behoudens de definitivelijk daaraan te hechten bekrachtiging van den raad."

— Den 9 dezer is te Zwolle, met veel plegtigheid, ingewijd het nieuw gebouwde paleis van justitie, in tegenwoordigheid van den heer gouverneur der provincie, die met eene korte, maar krachtige

aanspraak het gebouw aan de regterlijke magt overgaf, der Gedeputeerde Staten, der stedelijke regering van Zwolle, en van vele andere autoriteiten. De president van het hof, de baron *van Pallandt van Beerse*, de procureur-generaal *P. A. van Goens*, en de heer *Steenbergen*, deken der orde van de advocaten, deden insgelijks op de plegtigheid van den dag toepasselijke aanspraken.

— Men schrijft uit Leeuwarden van den 17den dezer, dat ten gevolge van den hoogen stand van het bovenwater in de provincie Friesland, op onderscheiden plaatsen, verschillende trek- en rijwegen en voorval ook een aantal polders onder water geloopen zijn. Tot dus verre evenwel waren daardoor nog geene ongelukken aan menschen of vee te weeg gebragt, en bepaalde alles zich tot schade aan landerijen, polderdijken en vooral aan de in sommige dier polders aanwezige turf. Men heeft gemeend hiervan melding te moeten maken, ten einde te voorkomen dat er geloof gehecht worde aan overdreven geruchten, welke omtrent den toestand der polders in Friesland in omloop mogten gebragt worden.

— Uit Luxemburg schrijft men, dat de advocaat *Simons* en de heer *Theodore Pescatore* eerlang, met den titel van legatieraden, zich naar Berlijn zullen begeven, ten einde de onderhandelingen met de Duitsche Staten te voltrekken, tot sluiting eener handelsovereenkomst tusschen het Groothertogdom en Duitschland. — Nog wordt uit de genoemde stad gemeld, dat men thans meende te kunnen verzekeren, dat het noodlottig ongeluk, 't welk bij het feest op 's Konings verjaardag te Diekirch heeft plaats gehad, niet aan opzet, maar aan een beklagenswaardig toeval is toe te schrijven, en dat het onderzoek, deswege door de Justitie gedaan, daarvan de bewijzen zal opleveren.

— Uit den dezer dagen uitgekomen Leydschen studenten-almanak voor het jaar 1842, blijkt, dat in de rol der akademie thans 673 studenten zijn ingeschreven, van welke 506 werkelijk zich aan deze hoogeschool bevinden, als 84 in de godgeleerdheid, 226 in de regten, 158 in de geneeskunde, 9 in de wis- en natuurkunde en 32 in de letteren; de overige 131 studeren van de verschillende athenaea, namelijk 25 in de godgeleerdheid, 51 in de regten, 42 in de geneeskunde, 1 in de wis- en natuurkunde en 12 in de letteren. Het getal der ingeschrevenen in het vorige jaar beliep 670.

— Uit eene opgave in den Utrechtschen Volks-Almanak voor 1842 blijkt, dat aan deze Hoogeschool zijn ingeschreven 469 Studenten, als 84 in de Godgeleerdheid, 105 in de Regtsgeleerdheid, 70 in de Geneeskunde, 150 in de Letteren en 60 in de Wis- en Natuurkunde.

— De Groningsche Hoogeschool telde dit jaar 287 Studenten, en wel in de Godgeleerdheid 45, in de Wis- en Natuurkunde 31, in de Regtsgeleerdheid 54, en in de Letteren enz. 70.

Uit Petersburg meldt men, van den 2 dezer, dat de winter aldaar op eene hoogst zeldzame wijze begonnen is. De sledebaan was spoedig daar geweest. In den nacht van den 15 op den 16 November had men 14 à 16° vorst, op den 16 sterk dooiweder, op den 17 volgde weder een zachte vorst, die echter zelden over de 3° steeg, tot dat, bij een graad vorst, het ijs op de Newa bleef vastzitten. Op den 23 November begon het te dooijen en had men meestal 2° warmte; op den 25 had men een dikke nevel; in de nachten tusschen den 25 en 27 regende het, en desniettegenstaande was het vrij dunne ijs op de Newa blijven zitten, doch kon men, wegens het hooge water, de Izaaksbrug niet leggen. Nog eene merkwaardige omstandigheid rekende men het, dat, zoolang de vorst duurde, het des nachts warmer was dan over dag. Opmerkelijk ook was gedurende dien tijd de thermometerstand; op den 24 en 25 bijna onveranderlijk 2° warmte, den 26 en 27 1½°, op den 28 '°, op den 29 daalde de thermometer tot op het vriespunt. Die dag was bij uitstek schoon, des avonds scheen de volle maan en stond de thermometer op 1½° koude.

Volgens berigten uit St. Petersburg van den 9den dezer, waren toen, ten gevolge van de sedert eenige dagen heerschende warme temperatuur, zoowel de reede van Kronstadt als de Newa en de Dwina weder geheel vrij van ijs.

De op China handelende kooplieden, die door het vernielen van verscheidene millioenen schats aan opium te Canton aanzienlijke verliezen hebben geleden, hadden gehoopt van het geld, welke de Engelschen aldaar voor eenige maanden hebben verworven, eenige schadeloosstelling te zullen erlangen. Zij hebben zich deswege aan den minister van buitenlandsche zaken, lord *Aberdeen*, gewend, doch het volgende antwoord ontvangen:

» Mijne heeren. In antwoord op uwen brief van den 1sten November, het verzoek om inlichtingen van het bestuur Harer Majesteit inhoudende met opzigt tot de verdeeling van het geld, van de Chinesche overheden verkregen, tengevolge der schikkingen den 7den Mei ll. door kapitein *Elliot* met die overheden getroffen, ben ik door den graaf *Aberdeen* gelast, u te verwittigen, dat de lords-commissarissen der schatkist van Hare Majesteit verklaard hebben, dat zij zich niet bevoegd achten, om de in uwen brief uitgedrukte vraag te behandelen. Het geld, waarvan gij spreekt, is van de Chinesche overheden voor het sparen der stad met opzigt tot vijandige maatregelen verworven. De kroon heeft regt op dit geld, en als zoodanig moet het, na het betalen van datgene, hetwelk Hare Majesteit goed zal vinden aan de te Canton gebruikte strijdkrachten toe te staan, in de kas van het geconsolideerde fonds worden gestort."

EL EMPECINADO.

(Episode uit de Spaansche Oorlogen).

Onder de verschillende gebeurtenissen van eenen veldtogt is er voorwaar zeker geene, die den soldaat meer over zijne slechte huisvesting en kleine rations vertroost, dan het verkrijgen van een weinig buit, wanneer derzelver vermeestering niet te zeer met de wetten der krijgstucht strijdt: de plundering van eene kleine stad kan, om zoo te zeggen, opwegen tegen een of twee maanden halve rations en regenachtige bivouakken; een twintigtal goudstukken uit den gordel eens vijands geroofd, doen den al te uitsluitenden leefregel van het koud water drinken vergeten, waarvan elk soldaat, om het ter loops te zeggen, eenen bijzonderen afkeer heeft. Leg gedurende eenige dagen een soldaat in kwartier bij eenen rentenier met eenen goeden kelder en twee aardige dienstmaagden, en hij zal zich geheel hersteld rekenen van de zware marschen en menigvuldige piketten. Even als alle legers, of misschien nog in hooger mate, oefende dat van Napoleon in Spanje wijd en zijd deze voorregten uit van legers die aanvallenderwijs ageren. Het was derhalve geene bijzonderheid, dat een rijk geroofd soldaat, wanneer hij noch gedood, noch door den vijand gevangen genomen was, zich in vele gevallen verpligt vond, ten einde den marsch en den terugtogt te verligten, om zijnen buit te begraven aan een boom, een grenspaal of den een of anderen grooten steen, welke men gemakkelijk kon wedervinden. Vóór den slag van Vittoria, die voor het fransche leger zoo noodlottig was, waren op deze wijze vele zulke schatten begraven in de vruchtbare vlakten van *Avala*, en de overhaaste terugtogt des legers naar *Pampeluna* en daarna naar de grenzen, beletteden dezelve weder op te delven; zoodat men, na den val van Napoleon, meer dan een dezer helden met hun verbrand gelaat de Pyreneën zag overtrekken en het nieuwe Spanje bezoeken, maar deze keer in kwaliteit als zoekers van schatten. Meestal, helaas! waren hunne nasporingen vruchteloos: want de palen waren verplaatst, de ploeg of de bergstroom, die het verborgene te voorschijn bragt, leverden het den eerstkomende in handen. Dit was echter niet altijd het geval; de baskische landman zag met verbazing en met nijd welligt, meer dan eens zulke schatten onder zijne oogen opdelven, bestaande in wezenlijke museums van kerksieraden, wereldsche edelgesteenten en medailles en spaansche munt van den zwaren *onza* of tot den gouden *durilo*, versierd met het borstbeeld der spaansche koningen, welke zoo gemakkelijk den zwaren zilveren *dollar* vervangt. — Zoo aan den eenen kant de Franschen kerken en paleizen, de sacristij zoowel als het boudoir uitplunderden, zoo lieten aan den anderen kant de Spanjaarden geene gelegenheid voorbijgaan, om zich weder schadeloos te stellen. Hunne guerillas, altijd op het spoor van konvooijen in geld en munitie, welke men uit Frankrijk onophoudelijk aan de verschillende generaals zond, kwelden onvermoeid het geleide, en dit was er ongelukkig aan toe, wanneer het eene bende ontmoette, welke talrijk genoeg was, om aan te vallen; want behalve dat de spanjaarden als razenden vochten, ontdeden zij zich van hunne gevangenen, zoodra zij den buit meester waren, door koord en dolk. In het begin van den oorlog waren deze overrompelingen menigvuldiger, daar de fransche generaals, vol verwaand vertrouwen op den moed hunner soldaten, en met ongepaste minachting op het onregelmatig gedrag der guerillas neerziende, de konvooijen slechts een zeer zwak escorte medegaven, zelfs ingeval wanneer een schat van onnoemelijke waarde moest getransporteerd worden. Duur gekochte lessen en het ontzettend toenemen der bende door onverschrokken mannen aangevoerd, noodzaakten hen in lateren tijd tot meer voorzigtigheid. Men gebruikte toen eene divisie, waar men vroeger een eskadron genoeg waande; van dien tijd af waren bagaadje en munitie veilig; maar de vermoeijenissen des legers namen met gelijken tred toe.

In het begin van den oorlog op het schiereiland, zat een man, blootgesteld aan de felle stralen der middagzon, op eene rots, die den grooten weg, niet ver van *Bahabon*, in *Oud-Castilie*, beheerschte. Zijne kleeding kwam overeen met die der boeren in het noorden van Spanje op dat tijdstip. Eene breede vilten *sombrero* overschaduwde zijne wezenstrekken, die, hoewel zeer alledaags en grof, echter de aandacht trokken door eene zekere regelmatigheid en door de uitdrukking van stoutheid en sterkte. Zijn schanpledeeren wambuis, dat achteloos naar beneden hing, liet met des te meer voordeel zijne herculische gestalte en de uitstekend breede schouders uitkomen, ofschoon zijn grootte niet meer dan middelmatig was. Zijne breede en verharde handen waren met een stijf en ruw vel overtrokken, dat men voor hoorn zoude hebben kunnen houden. Een lang vuurroer met één loop lag op den grond naast hem, en aan zijnen gordel, die

wel voorzien was van patronen, hing een groot dolkmes. Op deze plaats vormt de weg van *Burgos*, die tusschen eene dubbelde rij rotsen heenloopt, een naauwe pas, aan alle kanten omringd door gevaarlijke punten en afgronden. Van de hoogte, welke deze man gekozen had, kon het oog alles overzien en alles in de verte gemakkelijk onderscheiden, terwijl hij zelf daarentegen schier onzigtbaar bleef en moeijelijk was te ontdekken, daar hij geheel onbewegelijk en verborgen neder zat op de rots, wiens somber roodachtige kleuren met de kleuren van zijn kleed ineensmolten. Drie uren vervlogen voor dat hij op den weg iets bewegen zag, dat zijne aandacht waardig was. Niets dan een boer die zijne trage ossen voortdreef, welke een dier aartsvaderlijke wagens, met slechts ééne opening in het geheel gevulde rad, om de as door te laten, voorttrokken, en wier scherp geknars genoeg deed hooren, dat de voerman weinig zorg droeg om het rad te smeren, een dorpsgeestelijke op een muilezel met de voeten in de stijgbeugels, of op het breede standpunt dat derzelver plaats vervulde; boeren, boerinnen ezeldrijvers, enz; en om dezen wachtte hij voorzeker niet, want, zijne oogen op de reeds neigende namiddagzon slaande, gaf hij duidelijke blijken van ongeduld, en rolden schrikkelijke vloeken van zijne tong uit het diepste van zijnen boezem. Eensklaps beurt hij zich op, en houdt zijne hand boven de oogen, ze stijf gevestigd houdende op de kromming van den weg. Op dat oogenblik trok inderdaad een detachement ruiters voorwaarts, onmiddellijk gevolgd door een dertigtal bagaadje-wagens en overdekte rijtuigen, volkomen gelijk aan die, welke de franschen gebruikten, om hunne gelden en munitie te vervoeren. Dit konvooi werd besloten door een piket kavallerie, met de voorwacht omtrent zestig man sterk. Toen de kleine bende den hoek van den weg had omgeslagen, ongeveer eene mijl afstands van den spaanschen wacht, nam deze zijn geweer op, en liep den berg af, even snel als een gems van het eene rotspunt op het andere springende, naar eene diepte, op een afstand van ongeveer honderd passen. Onder het digt groen van wilde planten welke eene beek omzoomden, waren aldaar dertig à veertig mannen verborgen, voor het grootste gedeelte boeren, ofschoon sommigen door hunne bijna militaire kleeding en het fijnere laken, aan eene hoogere klasse schenen toe te behooren. Allen waren gewapend, de een [illegible] jagtroer, doch allen [illegible] genoten de genoegens der *siesta*, anderen vermeiden zich in den rook der *cigarito*, de overigen omringden een tweetal spelers, die met een vuil spel kaarten hun best deden om *pesetas* te winnen of te verliezen. Zoodra zij echter de stem van hunnen makker hoorden, stonden allen op, en spelers en rokers vormden een kring om hem.

"*A las armas, muchachos!* riep hij uit, de belooning nadert, binnen een half uur zullen de *gavachos* (1) in de engte zijn; het is tijd om post te vatten.

Viva Martin Diez! viva el Empecinado! schreeuwden allen uit, en hunne wapenen vattende, volgden zij om strijd den onverschrokken gelukzoeker, wiens loopbaan toen eerst begon, en die later eene zoo onderscheidende rol onder de verdedigers van Spanje speelde. (2)

Het konvooi, dat in aantogt was, moest nog drie uren verder naar *Aranda*, waar zich drie duizend ruiters bevonden onder het bevel van MURAT; een gedeelte van het transport was voor dit korps bestemd, terwijl het overige het land dieper in moest, naar andere leger-afdeelingen. De muilezels, die de wagens trokken werden geleid door eenige treinsoldaten, en het eskorte, met een luitenant aan het hoofd, bestond uit een detachement van dat schoone korps dragonders, dat toenmaals onder den naam van *gendarmerie der armee* bekend was. De intendant reed naast den kommandant te paard, mindere beambten waren op een rij verdeeld, om voor de veiligheid van den schat te waken, voor welken zij persoonlijk verantwoordelijk waren.

Toen het eerste gedeelte der kleine kolonne het midden van den pas bereikt had, deed de officier zijne togtgenoot opmerken, hoe gemakkelijk het een [illegible] wel beradene mannen op dezen weg zou vallen, om een geheel leger weerstand te bieden. » De plaats zou voor eene hinderlaag niet minder goed gekozen wezen, voegde hij er bij; ook zou ik niet gerust op mijn zadel zitten, indien ik wist, dat er eenige guerilla's in deze streek waren; maar, de hemel zij dank, de gansche provincie is nu geheel van deze bandieten gezuiverd, en . . . ."

Hij kon zijn zin niet voleinden; een geweldige rotsklomp, door eene onzigtbare hand voortgestuwd, viel van de hoogte naar beneden en op den ongelukkigen aanvoerder neder, die even als zijn paard verpletterd werd. Ter zelfder tijd ontving het geleide eene laag musketschoten en een twaalftal dragonders bleef dodelijk gekwetst op de plaats, terwijl de anderen, door dezen onzigtbaren aanval verbijsterd, stand hielden en te vergeefs den verborgen vijand zochten, die hun den dood toezond. Van alle kanten dreigden scherpe rotsen, maar geen levend wezen was zigtbaar. Alleen door deze of gene naauwe opening, of door de dikke struiken die hier en daar de afgronden zoomden, bemerkte men soms een bruin taankleurig gelaat dat op hetzelfde oogenblik weder verdween, en deze verschijning was zoo snel, dat men zou kunnen wanen een spooksel der verbeelding te zien, indien de verschrikkelijke hantering der vuurwapenen niet de zekerheid van de tegenwoordigheid eens vijands gegeven had. De rook van het eerste schot was naauwelijks opgetrokken, of een tweede volgde, nu vergezeld door een hagel van steenen in afzonderlijke schoten van alle toppen der rots. De meeste kogels droegen: zij raakten menschen of lastdieren, want ofschoon de spaansche bende voor het grootste deel uit jonge manschappen bestond, waren het beproefde jagers of *contrabandistas*, dat wil zeggen, voortreffelijke schutters. Door de kronkelingen der engte, door de rij wagens en paarden, wist de achterwacht niet wat er voorviel, en toen een sergeant, op het hooren van het vuur, vooruit ging om te onderzoeken, vielen de laatste dragonders en de geleiders onder de moorddadige kogels der guerilleros. Er viel niet aan te denken, om het konvooi terug te doen keeren, de weg was veel te smal, en ware het al doenlijk, welk voordeel stak er in? Men had een even groot gedeelte van den weg nog te maken, als men had afgelegd! De onder-officier, die nu tot het opperbevel gekomen was, besloot om zich aan het hoofd der kolonne te zetten; daartoe liet hij zijne manschappen afstijgen, en welberaden naderde hij den vijand. Nuttelooze moed! Hij verhaastte slechts zijnen ondergang en die der braven die hem volgden. Zij hadden nog geen vijftig schreden afgelegd, of een laag kwam uit eene kloof aan den voet van den berg. De losbranding was verschrikkelijk, de helft van den kleinen troep was buiten gevecht, de Spanjaarden maakten een voordeelig gebruik van de verwarring, en vielen met *Empecinado* aan het hoofd, als bezetenen de overblijvenden aan. De worstelstrijd duurde niet lang. De reeds door den marsch vermoeide dragonders waren verward midden tusschen de bagaadjewagens, en struikelden over hunne doode en gewonde krijgsmakkers; daarenboven nog belemmerd door hunne lange sabels, konden zij niet strijden tegen vlugge, onvermoeide en ligt gewapende berg bewoners. Toen had bajonet en dolk spoedig den ongelijken strijd geëindigd.

(*Het vervolg hierna.*)

(1) *Gavachos*, scheldnaam, waarmede de Spanjaarden de Franschen noemden

(2) JUAN MARTIN DIEZ was wijngaardenier geweest en geboortig uit een klein dorp van Oud-Castielje. Daar dit dorp op een laag terrein lag; en omsloten was door bergen en dien ten gevolge aan menigvuldige overstroomingen blootgesteld, werd aan deszelfs bewoners door de naburen de naam gegeven van *Empecinado's*, afgeleid van het spaansche woord dat *vijver* beteekent. Toen DIEZ later opperhoofd der guerillas werd, bewaarden zijnen volgelingen zijne bijnaam van *el Empecinado*, waaronder hij algemeen meer bekend is dan onder zijn familienaam.

Ter AMSTERDAMSCHE BEURS van ll. Zaturdag werden verhandeld: Ned. 2½ pCt. [illegible] zest.; 5 pCt. 99¾; Kansbill. 25 5/16; Amort.-Syndik. 4½ pCt. [illegible] pCt. 76; O. Indie 97½; Rusland 105½; Inschrijving 6 pCt. [illegible] Certif. van dito 68¼; Spanje Ardoins 21 dert. zest.

Te BREDA, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.